

NORSKA STÓRTINGSVALIÐ

Oljupengar til komandi ættarlið

Hvat skal eitt land brúka oljupengarnar til, og nær skulu teir brúkast, um teir skulu brúkast?

Hetta eru spurningar sum hava verið viðgjördir í norska valdystinum, og lættast er at kalla støðuna fyri, at tað er ein breið ósemyja um framtíðina hjá Oljuginnum.

Noreg hevur í dag eitt trisavirskot á sínum gjalds-javnað, og hetta eru pengar frá oljuginnum í dagliga ókka um norska ríkið. Í dag eru umleið 50 milljarðir norskar krónir í oljuginnum. Fíggjarfróðingar og hagfróðingar eru komnar fram til at heldur oljuprisurin sær nøkulunda á dagsins støði vil grunnurin 1. januar 1998 vera uppa 106 milljarðir. Í 1999 er grunnurin óktur til 225 milljarðir og í 2001 til 425 milljarðir. Norska fíggjarlógin er í dag uppa goðar 400 milljarðir. Serfróðingar hava eisini roknað út at í ár 2020 kunnu millum 2. og 3.000 milljarðir norskar krónur standa í hesum grunninum. Hetta svarar til at allir íbúgvar í Noregi kunnu fáa næstan eina millión í part úr grunninum.

Flokkarnir ósamdir

Teir flestu flokkarnir íð stillað upp til Stórtingsvalið ynskja at brúka meir ella minni ein part av Oljuginnum til síni goðu uppskott. Kristiligi Fólkaflokkurin vil brúka 5,3 milljarðir til at bygga út veganeitt. Reyða Valsamstarvi (RV - fleiri flokkar á vinstravangi sum samstarva), vil brúka pengarnar til heilsu, umsorg, útbúgving og hjálp til frælsisbólkur í menningarlandum. Sosialistiski Vinstraflokkurin (SV) vil brúka seks milljarðir til at gera ilögur í skulaverkið. Miðflokkurin vil brúka ein part av pengunum til at bygga Noreg, sum tey kalla tað. Kristiligi Fólkaflokkurin og Miðflokkurin vilja eisini seta ferðina á oljupingini niður. Teir siga at tað er betri at oljan liggur á havsins botni, enn at yvirskotið í landskassanum gerst so stórt sum í dag.

Arbeidaraflokkurin vil fyrst og fremst seta pengarnar á bók, og syrgja fyri at teir ókka í virðið. Á hinum songinum finna vit Carl I. Hagen, sum sambært Thorbjørn Jagland, trýr at oljuginnurin er ein risabingja við pengum íð bara kann oysast burtúr.

Men hyggja vit niður í hesa binguna, so eru í dag

ikki meir pengar har, enn tað sum svarar til umleið 8 mánaðar pensjónsgjalding.

Fíggjarmaláraðharrin Jens Stoltenberg hevur líka síðani hann gjørdist ráðharr lagt dent á at Noreg eigur at ansa eftir.

– Vit mugu ikki endurtaka mistøkini frá 80-árunum. Tað er noygi betri at vit hava ein javnan vøkstur í búskapinum, enn ein bláðru-búskapur sum at enda brestir, hevur Jens Stoltenberg framheva í valdystinum.

Hvat er Oljuginnum?

Norðmenn hava líka síðani oljuginnum tok seg upp í landinum tosað um at pengar eiga at vera settir til síðis í ein Oljuginnum. Hetta hevur bara verið prátt. Grunnurin varð stovnaður, men eingur pengar komu inn í grunnin. Ikki fyrrenn hesi seinastu tvey árinu eru pengar komnar inn á hesa kontu.

Tá stjórnin kom við sínum tølum fyri Oljuginnum í juni, tá fíggjarlógin varð endurskodað, meiti hon at tá 1997 var farið alturum vildi oljuinntøkurnar ljóðað uppa 79 milljarðir krónir. Hetta talið er ov lágt sett. Tá stjórnin kemur við nýggjum tølum í oktober rokna serfróðingar við at talið vil liggja um 100 milljarðir krónir. Av hesum eru 21 milljarðir settar av til ymsar útreiðslur á fíggjarlógin. Restin, umleið 80 milljarðir krónir, skulu settast í oljuginnum.

Teir flestu flokkarnir sum vilja brúka meir av oljupengunum ynskja at brúka ein part av teimum meirinntøkunum sum eru komnar í 1997, og ikki nerta tað upphæddina sum Stórtingið samdið um tá fíggjarlógin fyri 1997 varð samtykt í desember 1996.

Oljuginnum verður umstítt av Norges bank. Fíggjarmaláraði kemur við reglugerðini fyri hvussu grunnurin skal umstítt.

Fyrnibils eru pengarnir í oljuginnum settir í virðisbrøv útláningum við lágum ábyrgdaranda. Í 1998 skal ein partur av oljuginnum brúkast til at gera ilögur í útlendsk partabrev fyri at kunna fáa meir burtúrur pengunum. Stjórnin ynskir at brúka millum 30 og 50 prosent av oljuginnum til útlendsk partabrev, men hetta er tað stør ósemyja um í tí politiska

umhvørvinum í Noregi.

Tjóðarvirðið

Men er tað skeiðt at brúka pengarnar nu Bláðstjórnin á Dine Penger. Christian Vennerød, segði við Aftenposten í august.

– Vit brúka longu í dag meir enn vit hava í inntøku. Oljan er okkara tjóðarvirði, og hon hevur ligið har í milljónum av árum, og tað er ikki rætt av okkum at óyðsla burtur hetta virði uppa okkum sjálvi, uttan at hugsa um komandi ættarlið.

Hann stuðlar Jens Stoltenberg tá hesin vil royna at styra nýtsluni soleiðis at vøksturinn gerst javnur, og á tann hátt syrgja fyri at meir er eftir til komandi ættarlið.

– Hetta er meir ein spurningur um moral enn um búskap, sigur Christian Vennerød.

Per Olaf Lundteigen, úr Miðflokkinum, vil gjarna brúka eitt sindur meir til at gera í stand tað sum manglar ella trøngir til viðlíkahald í Noregi, millum annað skúlar og vegir. Hann er tó imóti at seta oljupengar í útlendsk partabrev.

– Thorbjørn Jagland og hansara stjórn vil ikki seta strang krøv til hvørji partabrev vit skulu keypa. Hetta merkir at vit kunnu enda í eini dupulmoraliskari støðu. Hugsa tær at norski staturin situr sum eigiari í einum felagði í Nigeria ella á Indonezia. Hetta er ørt í høvdið, og einans pengagjörnd. Vit eiga at knyta mannarættindi at slíkum ilögum.

Eitt kortús

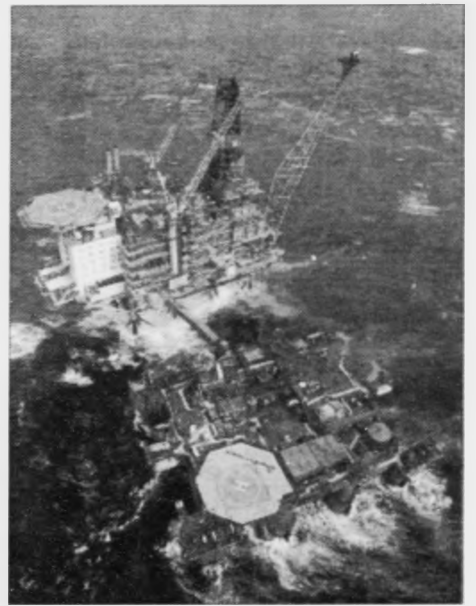
Oljuginnum og framtíðarútlini eru sum eitt kortús. Ein lítil broyting í oljuprisinum kann fáa alt rokni-stykki hjá Jens Stoltenberg til at rapla. Kravið fyri at hetta skal kunna gerast ein Zarepta krukka, er at alt gongur sum ein vónar.

– Um vit hava lagnuna við okkum, so kunnu vit einalergi í framtíðini fáa ein árligan ávøkstur í grunninum sum svarar til dagsins oljuinntøkur. Hetta kann gerast ein kelda sum kann tryggja Noregi inntøkur fyri alla framtíð, sigur skrivarin í Fíggjarmaláraðnum Tom Therkildsen.

– Broyting í oljuprisinum er alt sum skal til fyri at óyðleggja roknistykki og alt sum vit hava roynt at tilrættleggja er uttan virði. Tá Stórtingið í vár gav

stjórnin loyvið til at seta ein part av oljuginnum í útlendsk partabrev, var hetta eisini eitt grønt ljós til at fara inn á teir "seriøsu" parta- og virðisbrøvamarknaðirnar. Norsku oljupengarnir skulu spjaldast yvir á so noygi feløg, at norski staturin ikki gerst ov stórir eigiari nakrastaðni. Hetta er mótsatt av tí Kuwait ger, teir gera stórar ilögur í nakrar fáar fyrirtøkur.

Men støðin á norska oljuginnum gerst tó ófatulig. Financial Times skrivaði í larna viku, at norski oljuginnum gerst heimins størsti av sínum slag, og kann sammetast við oljuginnarnar hjá Kuwait og Saudi Arabia.

Steinar Bastesen á veg inn á Stórtingið

Kendasti hvalaveiðustríðsmaðurin í heiminum, norðmaðurin Steinar Bastesen, er á veg inn á Stórtingið sum uttanflokkaumbod.

Fremsti talsmaðurin hjá teimum sum ynskja stør-hvalaveiðu, Steinar Bastesen, sær út til at gerast Stórtingsumbod fyri sítt fylki, Nordland. Veljarakanningarnar hesa seinastu vikuna vísa at Steinar Bastesen bert manglar nakrar fáar atkvøður í at koma inn á Stórtingið.

– Tað fyrsta eg ætli mær at gera á Stórtinginum, er at syrgja fyri at Fiskivinnu-maláraðið fær meir pengar, sigur fyrrverandi oddafiskurin hjá norsku hvalaveiðumonnunum. Steinar Bastesen er uppstillaður fyri ein uttanflokkaalista í Nordland. Sjálvar kallar hann flokk sín

fyri Strandaflokkin. – Strandaflokkini hava brúk fyri einum umbodni á Stórtinginum. Ein sum kann nakað um tað at liva í smáum strandasamfélögum í Nordur-Noregi, og ein sum vil stríðast fyri rættindunum hjá sjómönnum at fiska og brúka havið.

FORELDUR/BARN SVIMJING

byrjar

leygardagin 13. sept., kl. 11.00

Hvørt skeið 10 leygardagar.

Bólkur 1: Børn 0–2 ár

Bólkur 2: Børn á byrjunarstøði, og børn ið eru trygg í hylinum. – 3 til 6 ár.

Kostnaður: Ein vaksin og eitt barn kr. 250,-

Havnar Svímjifelag